

О П И С
системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності
та якості вищої освіти
м. Ужгород - 2016

Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Закарпатській академії мистецтв (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти).

Система внутрішнього забезпечення якості передбачає здійснення академією таких процедур і заходів (згідно з Законом):

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників академії і здобувачів вищої освіти;
- інших процедур і заходів.

Підвищення рівня якості навчання, розширення можливостей доступу до освітніх послуг.

Основна мета розвитку освіти в Академії на 2016–2020 роки спрямована на:

- підвищення якості навчального процесу, вдосконалення чинних програм підготовки фахівців освітніх рівнів “Бакалавр”, “Магістр”, розширення переліку нових магістерських спеціальностей та спеціалізацій відповідно до попиту на вітчизняному та міжнародному ринках праці;

- органічне поєднання фундаментальних наукових досліджень, якісної викладацької діяльності, творчої роботи, що створить передумови збереження і посилення провідної ролі та високого рейтингу закладу в системі класичної мистецької освіти України;
- втілення у всіх видах діяльності цінностей свободи наукового мислення і творчого педагогічного пошуку, толерантності, людяності та відкритості;
- розвиток академічного середовища, в якому повинні панувати високий професіоналізм, відповідальність за виконання своїх професійних обов'язків, підзвітність, взаємоповага, толерантність, шанування гідності кожної людини та її індивідуальної свободи.

Підвищення конкурентоспроможності Академії з надання освітніх послуг, вимірюється індикаторами, основними з яких визначено:

- якість навчального процесу;
- вартість наданих освітянських послуг;
- конкурс за напрямками і спеціальностями відповідно до ліцензованого обсягу та місць державного замовлення;
- кількість працевлаштованих випускників та їх місце у суспільному житті держави тощо.

Основними завданнями підвищення рівня якості навчання є:

- 1) повне використання ліцензованих обсягів;
- 2) продовження реалізації ступеневої освіти через створення інтегрованої неперервної системи відбору і підготовки студентів за схемою “загальноосвітня школа, коледж – Академія;
- 3) розробка освітніх програм та навчальних планів, які б відповідали запитам ринку праці та кращим зарубіжним аналогам;
- 4) впровадження в практику освітньої діяльності Академії компетентнісного підходу при формуванні освітніх програм, засобів діагностики та критеріїв оцінювання знань студентів;
- 5) лібералізацію навчального процесу з наданням широкого спектру освітніх послуг, запровадження системи «Освіта впродовж життя», забезпечення індивідуальних підходів, міждисциплінарної мобільності та паралельного навчання;
- 6) залучення роботодавців освітньої галузі до участі в підготовці та реалізації навчальних програм, спеціальностей та спеціалізацій, узгодження з ними освітніх і професійних стандартів;
- 7) переорієнтація навчальних планів на збільшення частини практичного компонента та самостійної роботи студентів;
- 8) підвищення конкурентоспроможності випускників шляхом створення умов вільного оволодіння іноземними мовами та сучасними інформаційно-комунікативними технологіями;
- 9) участь науково-педагогічних працівників у розробленні та впровадженні державних стандартів освіти, національної системи кваліфікацій;

10) інтеграція Академії з навчальними закладами різних рівнів, науковими установами та підприємствами, зокрема, шляхом створення навчально-науково-виробничих комплексів;

11) створення організаційно-правових та фінансових умов для започаткування активної реалізації вітчизняних та міжнародних програм академічної мобільності;

12) розвиток матеріально-технічної бази в напрямі впровадження новітнього програмного забезпечення;

13) розроблення та реалізація електронних навчальних курсів;

14) залучення до роботи високопрофесійних науково-педагогічних працівників з міжнародним досвідом з поза меж Академії та України;

15) забезпечення вільного багатоканального доступу до світових освітніх та наукових ресурсів через мережу Інтернет з читальних залів бібліотеки Академії;

16) індивідуалізація та диференціація навчання обдарованої молоді, створення можливостей для реалізації пошуку студентами індивідуальної освітньої траєкторії;

17) створення умов для здобуття якісної освіти інвалідами, дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування;

18) впровадження у навчальний процес та діяльність бібліотеки сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій;

19) активне залучення до навчально-виховного процесу і науково-дослідницької роботи вчених Національної академії педагогічних наук України, Національної академії мистецтв України та інших галузевих академій, виробничників, провідних фахівців організацій та установ.

Система внутрішнього забезпечення якості передбачає також контроль за:

кадровим забезпеченням освітньої діяльності;

навчально-методичним забезпеченням освітньої діяльності;

матеріально-технічним забезпеченням освітньої діяльності;

якістю проведення навчальних занять;

якістю знань студентів;

забезпечення мобільності студентів;

Контроль за кадровим забезпеченням. Система відбору науково-педагогічних працівників

Кількісний та якісний склад науково-педагогічних працівників формується згідно з вимогами нормативних документів Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України відповідно до Положень та нормативів кадрового забезпечення підготовки фахівців освітніх рівнів «Бакалавр» і «Магістр» (денна форма навчання) заявленої спеціальності:

4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):		
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	50	50
2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	10	25
3) які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання		
5. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):		
1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом		15
2) практичної роботи за фахом	10	
6. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проєктами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	підпункти 1—16 пункту 5 приміток	підпункти 1—16 пункту 5 приміток
7. Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:		
1) з науковим ступенем доктора наук та вченим званням		
2) з науковим ступенем та вченим званням		+
3) з науковим ступенем або вченим званням	+	
8. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+

В Академії лекційні заняття проводяться штатними професорами і доцентами, а також за сумісництвом запрошеними визнаними науковцями та педагогами.

Зарахування НПП на роботу до Академії здійснюється, як правило, за конкурсним відбором.

Контроль за якістю кадрового забезпечення навчального процесу в академії здійснюють відділ кадрів, кадрова та рейтингова комісії, навчально-виробничий відділ.

Щорічне підведення підсумків роботи НПП та окремих структурних підрозділів Академії здійснюється за рейтинговою системою оцінювання рейтинговою комісією, склад якої затверджується наказом ректора щорічно.

Рейтингова система оцінювання роботи НПП та структурних підрозділів Академії є стимулом для підвищення якості їх роботи і використовується для преміювання науково-педагогічних працівників.

В основу рейтингової системи оцінювання роботи НПП та структурних підрозділів Академії покладені положення Закону України "Про вищу освіту", часові нормативи, визначені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 р. № 450 "Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-

педагогічних працівників вищих навчальних закладів", і щорічного наказу по академії про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників, згідно з якими основними видами робіт НПП є:

- навчальна;
- наукова;
- методична;
- організаційна.

Рейтингове оцінювання роботи НПП ґрунтується на результатах виконання ним індивідуального плану роботи за навчальний рік за нормами часу для всіх видів робіт.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» Академія забезпечує підвищення кваліфікації та стажування НПП і педагогічних працівників не рідше, ніж один раз на п'ять років із збереженням середньої заробітної плати.

Базовими для підвищення кваліфікації є освітні та наукові установи Міністерства освіти і науки України, НАПН України, НАМ України.

Метою такого підвищення кваліфікації і стажування НПП є формування якісного науково-педагогічного (педагогічного) персоналу Академії, що спрямоване на розв'язання кадрових проблем, реалізацію механізмів кар'єрного росту НПП, їх мотивації до якісної професійної діяльності та соціального захисту тощо.

Контроль за навчально-методичним забезпеченням.

Навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців освітніх рівнів «Бакалавр» і «Магістр» (денна форма навчання) має відповідати нормативним документами, визначеним МОН України, а саме:

1. Наявність опису освітньої програми	+	+
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+

Контроль за відповідністю реальних показників навчально-методичного забезпечення навчального процесу в Академії нормативним

здійснюють навчальна частина, відділ моніторингу якості освітніх послуг, декани факультетів та завідувачі кафедр у межах своїх службових обов'язків.

Навчально-методичні комплекси (НМК) дисциплін є одним із основних елементів науково-методичного забезпечення навчального процесу.

Підготовку НМК дисциплін здійснюють науково-педагогічні працівники, які відповідають за їх викладання, коли дисципліна вводиться в робочий навчальний план підготовки фахівців, у двох примірниках, один з яких зберігається на кафедрі і містить електронну версію НМК для дистанційного доступу студентів.

НМК дисципліни має містити:

- типову навчальну програму дисципліни;
- робочу навчальну програму дисципліни;
- структурно-логічну схему викладання дисципліни;
- календарний план викладання дисципліни;
- критерії оцінки знань студентів;
- індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів;
- комплекти тестів, контрольних запитань для оцінювання рівня знань студентів;
- конспект лекцій дисципліни (тезисний варіант);
- підручники, навчальні посібники, методичні розробки та рекомендації щодо вивчення дисципліни;
- програму навчальної практики (якщо вона передбачена робочим навчальним планом);
- завдання для студентів заочної форми навчання та методичні вказівки до їх виконання.

Електронне освітнє середовище академії дозволяє через Інтернет, ознайомитися з навчальним матеріалом теоретичних курсів навчального плану. Доступ до ресурсів навчального порталу через адміністратора сервера.

Контроль за матеріально-технічним забезпеченням освітньої діяльності.

Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу має відповідати вимогам до проведення лекційних і практичних занять, навчальної та виробничої практик, що визначені нормативними документами Кабінету Міністрів України та Міністерством освіти і науки України.

Вони визначають мінімальні нормативи для забезпечення підготовки фахівців освітніх рівнів «Бакалавр» і «Магістр» (денна форма навчання) матеріально-технічною та інформаційною базою, а саме:

1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	2,4
---	-----	-----

2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:		
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+
2) пунктів харчування	+	+
3) актового чи концертного залу	+	+
4) спортивного залу	+	+
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+
6) медичного пункту	+	+
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком(мінімальний відсоток потреби)	70	70
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+

Контроль за виконанням і дотриманням зазначених нормативів в академії здійснюють у межах своїх службових обов'язків декани факультетів, завідувачі кафедр, а також навчальна частина, відділ моніторингу якості освітніх послуг, наукова бібліотека шляхом систематичної перевірки реального стану кожного показника матеріально-технічного та інформаційного забезпечення і в разі його невідповідності нормативному – вжиття необхідних заходів щодо його поліпшення.

Контроль за якістю проведення навчальних занять та якістю знань студентів.

Основні принципи організації поточного та тестового контролю:

1. Контрольні заходи включають поточний, модульний та підсумковий види контролю. Оцінювання рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу та практичних навичок, передбачених програмами навчальних дисциплін, здійснюється на підставі результатів поточного, модульного та семестрового (екзамену, заліку, перегляду) видів контролю. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час поточного і модульного контролів або на екзамені чи заліку, екзаменаційному чи заліковому перегляді.

2. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять. Поточний контроль реалізується у формі: опитування для перевірки рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи; перегляду фахових робіт, захисту пошукових робіт; виступів на семінарських заняттях; експрес-контролю тощо; перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань (розрахунково-

графічних робіт, рефератів тощо); контролю рівня засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом; уміння публічно чи письмово представити певний матеріал (презентацію) тощо.

Форми проведення поточного контролю та розподіл балів за видами навчальних занять визначаються відповідною кафедрою і зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни.

3. Проміжковий перегляд (модульний контроль) є заходом визначення рівня засвоєння студентом навчального матеріалу відповідного змістового модуля фахової навчальної дисципліни (рисунок, живопис, профмайстерність, композиція/проекування, скульптура). Модульний контроль проводиться під час модульного тижня відповідно до графіку навчального процесу та робочої програми навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється шляхом перегляду виконаних за планом фахових практичних завдань, виконання контрольної роботи, захисту індивідуального завдання тощо, у результаті якого відбувається або не відбувається оцінювання знань студента зі змістового модуля.

4. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальних етапах або на певному рівні вищої освіти. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента.

5. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену або заліку з певної навчальної дисципліни в обсязі, визначеному її програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

6. Діагностування рівня навчальних досягнень студентів з дисциплін циклів професійної та практичної підготовки проводиться у формі переглядів і є обов'язковим. На перегляд виставляється, як правило, екзаменаційна робота студента. До участі у перегляді залучаються ректор, проректори та всі викладачі кафедр фахової підготовки. Викладач дисципліни оголошує результат поточного контролю студента та пропонує оцінку за екзаменаційну роботу, виставлену на перегляд. Оцінки за перегляд визначаються на підставі голосування за більшістю голосів і оцінюються за 12-бальною шкалою (переводяться у 100-бальну шкалу за перерахунковою таблицею).

7. Студенти складають екзамени у період екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом. Розклад екзаменів для усіх форм навчання складається навчальною частиною, затверджується ректором (проректором) і доводиться до відома викладачів і студентів не пізніше ніж за місяць до початку семестрового контролю. Розклад ліквідації академічної заборгованості складається одночасно з розкладом екзаменів.

8. За результатами семестрового рейтингу студента виставляються оцінки в 100-бальній, національній та ECTSсистемах (таблиця):

Таблиця

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Організація контролю знань студентів

1. Організація, проведення та оцінювання результатів поточного, модульного і підсумкового (семестрового) видів контролю здійснюється відповідно до вимог положення про оцінювання знань та визначення рейтингу студентів у кредитно-модульній системі організації навчального процесу (зі змінами та доповненнями), схваленого Вченою радою та даного Положення. Методика проведення екзаменів (усно, письмово, тестування тощо) з кожної навчальної дисципліни визначається кафедрою, що забезпечує викладання даної дисципліни, затверджується на її засіданні та доводиться до відома студентів на початку семестру, в якому цю дисципліну вивчають студенти.

2. Атестація студента здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання на певному рівні вищої освіти з метою встановлення фактичної відповідності рівня його освітньої підготовки вимогам стандартів вищої освіти. Атестація студентів у ЗАМ здійснюється відповідно до вимог Положення про екзаменаційну комісію.

4. Рейтинг успішності студентів визначається за результатами семестрового контролю з кожної навчальної дисципліни, передбаченої навчальним планом, для усіх студентів у розрізі факультетів, коледжу, курсів та спеціальностей (напрямів підготовки) і являє собою суму середнього балу успішності з дисциплін, які оцінюються за дванадцятибальною шкалою та середнього балу успішності з дисциплін, які оцінюються за п'ятибальною шкалою. При визначенні середнього балу успішності студента Академії за семестр враховуються оцінки за результатами заліково-екзаменаційної сесії та всіх видів практик, курсових робіт. При визначенні середнього балу успішності студента Коледжу за семестр враховуються оцінки поточного семестрового контролю, результатів заліково-екзаменаційної сесії та всіх видів практик

9. Складання студентами навчального матеріалу, пропущеного без поважних та з поважних причин (підтвердженням слугує медична довідка установленної форми за підписом лікаря та скріплена печаткою медустанови)

здійснюється в період ліквідації академічної заборгованості. Перескладання тем змістовних модулів з метою підвищення існуючого поточного рейтингу студента, як і перескладання позитивної оцінки з метою її покращення, забороняється.

10. Студент, який не погоджується з оцінкою, має право звернутися до викладача та отримати обґрунтоване пояснення у день оголошення оцінок.

У випадку незгоди студента з рішенням викладача, він може звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри. Завідувач кафедри та апеляційна комісія мають розглянути апеляцію у присутності студента протягом двох днів з дня її подання та прийняти остаточне рішення щодо оцінки. У результаті апеляції оцінка не може бути необґрунтовано зменшена чи збільшена. Якщо студент не звернувся з апеляцією у встановлений термін, оцінка, виставлена викладачем, є остаточною.

11. У разі одержання підсумкової незадовільної оцінки, студент ліквідує академічну заборгованість відповідно до п.3.12.2.3. діючого «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (№ 161 від 2 червня 1993 року) у терміни, передбачені Положенням та графіками директорату (деканату). Студент може підвищити свій семестровий рейтинг в період ліквідації академічної заборгованості не вище верхньої межі за шкалою оцінювання ECTS (D) – **73** балів.

12. Комісія, створена деканатом факультету для прийому академзаборгованості, виносить обґрунтоване рішення про рівень знань студента, а в разі не ліквідації академічної заборгованості студентом – про його відрахування зі складу студентів академії.

Облік знань студентів

1. Відповідно до розроблених критеріїв оцінювання знань студентів з конкретної навчальної дисципліни викладач після кожного заняття відображає в журналі академічної групи поточну рейтингову успішність студента, диференційовано стосовно виконаних студентом видів робіт.

2. За підсумками атестацій викладачами оформляються робочі відомості, що передбачають виставлення рейтингу студентів за практичний, теоретичний модулі та модуль самостійної роботи.

3. Підсумкова рейтингова відомість успішності оформляється навчальною частиною в день проведення підсумкового контролю на підставі робочих відомостей рейтингової успішності студентів, оформлених викладачами.

4. Виставлення балів за відпрацювання теми (заняття), які пропустив студент з поважних причин, ведеться викладачем у журналі академічної групи в окремо відведеній колонці.

5. Облік самостійної роботи студентів ведеться викладачем в журналі «Книга обліку педагогічного навантаження» в розділі «Самостійна робота студента» відповідно до графіку індивідуальних консультацій викладача, узгодженого з завкафедрою та затвердженого деканом факультету.

6. Усі спірні питання, пов'язані з оцінкою знань студентів, розглядаються на апеляційній комісії академії. Апеляційну комісію очолює ректор (голова комісії). Заступником голови апеляційної комісії є перший проректор університету. Апеляційна комісія формується за принципом предметних комісій з урахуванням усього циклу дисциплін, передбачених навчальним планом. До складу апеляційної комісії рекомендуються фахівці вищої кваліфікації відповідних навчально-наукових підрозділів.

7. На підставі рейтингу студента стипендіальними комісіями призначається академічна стипендія у розмірах і в порядку, передбачених постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 р. № 882 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1050), від 28 грудня 2016 № 1047 «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах», від 28 грудня 2016 № 1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів», від 28 грудня 2016 № 1043 «Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству освіти і науки для виплати академічних стипендій».

Результати успішності студентів, стипендіального забезпечення виносяться на розгляд Вченої ради академії.